

# REFERAT 2022-25: Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter d. 04-05-2023

**Mødedato** Torsdag d. 04. maj 2023 kl. 19:00

**Mødested** oplyses senere

**Mødedeltagere** Tom Hartvig Nielsen, Charlotte Riis Engelbrecht, Helle Johannsen (Fravær), Asmus Madsen, Henning Wendelboe, Erling Junker, Daniel Staugaard, Kristian Beuschau, Erik Krogh, Poul Madsen, Agnes Nielsen, Erik Møller Jørgensen

## Indholdsfortegnelse

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| Godkendelse af dagsorden.....                                                | 3  |
| Orientering fra Landsbyforum.....                                            | 4  |
| Godkendelse af opdatering af kriterier for Puljen til Borgerinitiativer..... | 5  |
| Godkendelse af ansøgning til Puljen for Borgerinitiativer.....               | 7  |
| Godkendelse af ansøgning til Puljen til Forprojekter.....                    | 9  |
| Godkendelse af forslag til temaaften om Trafik i landdistrikterne.....       | 13 |
| Godkendelse af budgettilpasninger 2024-2027 sendes i høring.....             | 15 |
| Drøftelse af anlægsbudgettering 2024-27.....                                 | 17 |
| Orientering om støttede projekter i Kværs, Tørsbøl og Snurom.....            | 19 |
| Orientering om status på udmøntningsplan 2023-2026 - april.....              | 20 |
| Orientering om ledelsesinformation 2023 - ultimo marts.....                  | 22 |
| Generel orientering.....                                                     | 23 |
| Underskriftsside.....                                                        | 24 |

## **Punkt 1: Godkendelse af dagsorden**

21/35462

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at godkende

- dagsordenen.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Godkendt.

**Fraværende** Helle Johannsen

## Punkt 2: Orientering fra Landsbyforum

21/35462

### Sagsresumé

Orientering Landsbyforum:

- Landsbytopmøde den 22. maj 2023 arrangeret af Landsbyforum med støtte fra Sekretariat for landdistrikter.
- Kompetenceforløb for bestyrelsesmedlemmer i landsbylaugene i form af deltagelse ved Folkemødet på Bornholm 2023, arrangeret af Landsbyforum med finansiell støtte fra Puljen til Borgerinitiativer den 8. september 2022 samt sekretærbistand hos Sekretariat for landdistrikter.
- Forårssengøring i landsbyerne som koncept siden 2015 i samarbejde med SONFOR, Sønderborg Kommune, Landsbyforum og Sekretariatet.
- Projekt "Muldtoiletter" – status på projektføreløbet.
- Afrapportering af projekterne:
  - "Vækst og værdier i landdistrikterne" – se bilag
  - "Kom hinanden ved – delebank for alle" – se bilag
- Synlighed omkring det strategiske arbejde med landsbyerne inden for rammerne af Sønderborg-modellen for at skabe en bæredygtig vækst og udvikling i landsbyerne – i hht. Kommuneplan 2019 – 2031.

### Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at tage

- orienteringen til efterretning.

### Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023

Orienteringen taget til efterretning.

### Bilag

Afrapportering af projektet Vækst og Værdier i landdistrikterne

Afrapportering af projektet Kom-hinanden-ved, Delebank for alle

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 3: Godkendelse af opdatering af kriterier for Puljen til Borgerinitiativer**

19/48921

### **Sagsresumé**

Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter støtter op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativet i landdistrikterne i Sønderborg Kommune via tildeling af midler fra Puljen til Borgerinitiativer.

Den foreslåede opdatering af kriterierne understøtter behovet for en forenkling af sagsgangen og sagsbehandlingen i forhold til indsendelse af sammenlignelige tilbud for projektansøgninger. Øvrige kriterier vedrørende bl.a. kobling til udviklingstemaer, landsbyens lokale udviklingsplan og ansøgers ansvar for at opnå nødvendige myndighedstilladelser, lodsejers accept af projektet og medfinansiering foreslås videreført uændret. Udvalget opdaterede senest kriterierne for puljen den 3. marts 2022.

Puljen til Borgerinitiativer understøtter Byrådets Vision om udvikling af vores forskellige lokalsamfund, der bygger på fællesskabets styrke og muligheder og vægter medbestemmelse og medansvar.

Sagen forelægges til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters beslutning.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter, at godkende

- opdatering af kriterier for Puljen til Borgerinitiativer.

### **Sagsfremstilling**

Udvalget besluttede den 3. marts 2022, at ansøgninger om tildeling af midler fra Puljen til Borgerinitiativer på over 10.000 kr. (ekskl. moms) skal vedlægges to sammenlignelige tilbud eller priser fundet på internettet. Ansøger skal kunne dokumentere, hvem leverandøren er med navn og CVR-nr. Prisoplysningerne skal vise, at ansøger skal betale, hvad der svarer til markedsprisen for den pågældende vare eller ydelse.

Beløbsgrænsen for dokumentation af rimelige priser på udgifter er 50.000 kr. ved LAG-ansøgninger.

For at forenkle sagsgangen stiller forvaltningen forslag om, at grænsen for sammenlignelige tilbud ved ansøgninger til Puljen for Borgerinitiativer hæves til 50.000 kr. (excl. moms), og at kriterierne for Puljen til Borgerinitiativer opdateres i henhold hertil. Forslag til opdaterede kriterier er vedlagt sagen.

Det bemærkes, at Puljen til Borgerinitiativer fortsat kan støtte med op til 60 % af projektsommen, og at ansøgningen skal målrettes mindst to af de udviklingstemaer, der fremgår af kriterierne. Desuden skal projektet indgå i den lokale udviklingsplan for landsbyen og ansvaret for opnåelse af de nødvendige myndighedstilladelser og lodsejers accept påhviler projektholder. Udbetaling af støttemidler sker først når tilladelser og fuld finansiering er på plads.

Beløbsrammen for Puljen til Borgerinitiativer er i 2023 på 500.000 kr., men reguleres til 1.000.000 kr. fra 2024 iflg. budgetaftale 2023 – 2026.

## **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

## **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Godkendt.

## **Bilag**

Kriterier til Puljen for Borgerinitiativer

**Fraværende**   Helle Johannsen

## Punkt 4: Godkendelse af ansøgning til Puljen for Borgerinitiativer

19/48921

### Sagsresumé

Det indstilles til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at godkende tildeling af midler på i alt kr. 33.385 fra Puljen til Borgerinitiativer til én projektsøgning, der er modtaget i 2. runde af puljen i 2023.

Byrådet har afsat 1 mio. kr. pr. år til Puljen til Borgerinitiativer, men i Budgetaftalen 2023 – 2026 er beløbet dog reduceret til 500.000 kr. i året 2023. Efter 1. runde af uddeling i 2023 er der 426.050 kr. i puljen, og hvis indstillingen imødekommes, er der 392.665 kr. til 3. uddelingsrunde. Udvalget har afsat 50.000 kr. af puljen til markedsføring af landsbylaugenes arrangementer.

Formålet med puljen er at støtte op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativer i landdistrikterne i Sønderborg Kommune.

Puljen kan søges en måned før mødet i Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter i henhold til gældende kriterier.

Sagen understøtter Byrådets og udvalgets vision om landdistrikterne og landsbyerne som ”Levende og eftertragtede bomiljøer med en lokal forankring og identitet”.

Sagen forelægges til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters beslutning.

### Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at godkende tildeling af midler fra Puljen til Borgerinitiativer til

- Blans Landsbylaug vedrørende indkøb af inventar (borde og stole) til det fælles mødested på i alt 33.385 kr.

### Sagsfremstilling

Byrådet har i 2023 afsat 500.000 kr. til Puljen til Borgerinitiativer. Formålet med puljen er at Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter kan støtte op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativer i landdistrikterne i Sønderborg Kommune. Indsatsen skulle gerne bidrage til, at landdistrikterne og landsbyerne er levende og eftertragtede bomiljøer med en lokal forankring og identitet.

Beløbsrammen for puljen reguleres i følge til budgetaftale 2023 – 2026 1.000.000 kr. fra 2024. Udvalget har afsat 50.000 kr. af puljen til markedsføring af landsbylaugenes arrangementer på pylonerne i Gråsten, Sønderborg, Nordborg og Guderup.

Puljen kan søges en måned før et møde i Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter i henhold til gældende kriterier. Her gælder bl.a. et krav om 40 % egenfinansiering, at ansøger tager ansvar for at sikre, at projektet opnår de nødvendige myndighedstilladelser og lodsejers accept samt at tilladelser og finansiering er på plads før midlerne kan udbetales.

## Indkomne ansøgninger i 2. ansøgningsrunde 2023

Forvaltningen har i 2. ansøgningsrunde modtaget følgende én projektansøgning fra Blans Landsbylaug om støtte.

Projektansøgningen er vedlagt som bilag.

Projektansøgningen vedrører støtte til opkvalificering af et fælles mødested – kaldet ”Klubhuset” i daglig tale – så det bliver bedre egnet som samlingssted til bl.a. sociale arrangementer. Dette med henblik på at understøtte udviklingstemaerne ”A - unge og uddannelse” og ”D - øget sociale sammenhængskraft”. Midlerne vil gå til indkøb af inventar (stole og borde). Der ansøges om i alt 33.385 kr.

Tabel 1. Overblik over ansøgningen fra Blans Landsbylaug

| Nr. | Ansøger           | Ønsker                                            | Samlet budget (kr.) | Ansøgt (kr.) | Egenfinansiering (kr.) |
|-----|-------------------|---------------------------------------------------|---------------------|--------------|------------------------|
| 1   | Blans Landsbylaug | Støtte til indkøb af inventar til fælles mødested | 55.643,31           | 33.385       | 22.257                 |

Det er forvaltningens vurdering, at den indkomne projektansøgning lever op til tildelings-kriterierne for puljen. Efter 1. runde af uddeling i 2023 er der 426.050 kr. i puljen, og hvis indstillingen imødekommes, er der 392.665 kr. til 3. uddelingsrunde.

## Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, i det finansiering sker indenfor den afsatte pulje.

## Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023

Godkendt kr. 33.385 til Blans Landsbylaug.

## Bilag

Blans Udstyr til fælles mødested

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 5: Godkendelse af ansøgning til Puljen til Forprojekter**

22/4255

### **Sagsresumé**

Byrådet har afsat 250.000 kr. pr. år til Puljen til Forprojekter. Formålet med puljen er at støtte Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters egne forprojekter og forundersøgelser af potentielle projekter, der skaber merværdi og vækst i landdistrikterne i henhold til indsats-områderne jf. udvalgets beslutning den 29. februar 2016.

Der foreligger en ansøgning på i alt 140.000 kr. til introduktion, lancering og videreudvikling af Naturlandet app. Dette er en interaktiv og visuel app-løsning til formidling af de mange muligheder Sønderborg-området har at byde på for alle aktive til fods, på cykel, til hest, naturelskere eller opdagelsesrejsende rundt i regionale specialiteter og kulinarisk kunst på den dansk-tyske gourmetrute.

I puljen er 150.000 kr. til rådighed. Hvis indstillingen imødekommes, vil der være kr. 111.510 til fordeling for resten af året.

Naturcenterleder Andreas Hermann og Projektleder Jane Frellesen deltager under dette punkt for at præsentere Naturland app'en og den fremtidige formidling via appen.

Indsatsen understøtter udvalgets formål og opgaver, herunder at udvikle og implementere Center for Verdensmål og Handleplan for fødevarer. Samtidig understøttes byrådets satsning på turisme for at skabe liv og fremme af økonomisk vækst og inspirere til bosætning. Herunder turismesatsning på omstilling til fremtidens teknologi og udvikling af Center for Verdensmål.

Sagen forelægges til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters beslutning.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at godkende

- tildeling af kr. 140.000 fra Puljen til Forprojekter til introduktion, lancering og videreudvikling af Naturlandet app.

### **Sagsfremstilling**

Udvalget for Landdistrikter, Natur og Fødevarer afsatte den 26. november 2019 kr. 150.000 fra Puljen for Forprojekter til Interreg-projektet TOUR-BO. Projektet var et dansk-tysk samarbejde, som handlede om at udvikle bæredygtig turisme i landdistrikterne. Den samlede projektsum var 20,1 mio. kr. hvoraf Sønderborgs andel var 2.143.881,77 kr. Projektet er afsluttet den 30. juni 2022 efter en 3-årig periode. Ét af slutprodukterne er formidlings-plattformen "Naturland Sønderborg".

Ideen til app'en opstod igennem projektføreløbet for udvikling af især fødevareturisme. De involverede partnere var Lolland-, Guldborgsund- og Sønderborg Kommuner og Landdistrikternes Fællesråd på den danske side og Kreis Schleswig-Flensburg, Kreis Plön, WFA og Feinheimisch GmbH på den tyske. Fra Sønderborg deltog Sekretariat for landdistrikter og den tværgående Stiggruppe.

Ved implementering af formidlingsplatformen er indgået partneraftale med Lolland-Falster Kommune, Rudersdal Kommune m.fl. og en leverandøraftale med firmaet Mustache A/S, der står bag udviklingen af applikationen. Finansieringen er hovedsagelig sket med midler fra TOUR-BO projektet.

Naturland Sønderborg er desuden en del af Byrådets overordnede digitaliseringsportefølje for igangværende projekter 2022. Den Operative(O) IT(I) Styregruppe(S) OIS for Sønderborg Kommune godkendte den 14. marts 2022 implementering af Naturland Sønderborg.

#### Plan og udvikling af Naturlandet Sønderborg

I det følgende beskrives de fem delelementer for plan og udvikling af Naturlandet app'en nærmere:

1. De fire fødevareruter som en integreret del af Naturland app.
2. Indhold på Naturland Sønderborg
3. Udvidelse af Naturlandet til at omfatte hele Sønderborg Kommune
4. Introduktion og lancering af Naturland Sønderborg
5. Fremtidige formidlingsplatforme og publikationer

#### Ad. 1: De fire fødevareruter som en integreret del af Naturland app.

Hovedparten af resultaterne fra TOUR-BO blev præsenteret for udvalget den 8. september 2022, mens fødevareruterne præsenteres her, idet ruterne var udgangspunkt for samarbejdet om "Naturlandet Sønderborg". Her er tale om fire dansk-tyske fødevareruter, som sætter lokalt dyrkede og/eller forarbejdede fødevarer og lokale fødevarekultur i centrum. Nutidens turister ynder at smage sig frem, når de er på ferie. Mange sætter pris på gourmet mad og restauranter, mens andre gerne vil besøge landmænd eller smage på naturen eller kulturen. De fire fødevareruter er tænkt som anbefalinger af steder at besøge, når man er på ferie et sted – mere end en rute, som går fra sted til sted.

De fire ruter bærer overskrifterne:

- Den dansk-tyske gourmetrute,
- Den kulturhistoriske madrute,
- Søde fristelser
- Naturens spisekammer.

#### Ad. 2: Indhold på Naturland Sønderborg

Naturlandet Sønderborg inviterer til oplevelser i naturen for alle. Det er indgangen til mere end 250 km. bugtet kystlinje, smukke naturområder, rig kulturhistorie og hyggelige lokalsamfund og lokale smagsoplevelser i Sønderborg-området. Naturlandet Sønderborg byder også på oplevelser med inspiration til ture inden for forskellige temaer. Her findes ruter, faciliteter og seværdigheder, der kan gøre turen i det fri til en god og mindeværdig oplevelse.

Naturlandet app'en er løbende under udvikling og bliver løbende fyldt med flere og flere information om:

- Alle vandrerruter og point of interest
- Cykelrute 8 og de 12 naturskønne cykelruter
- Parker, legepladser og udendørsfitness.
- Fødevareruterne
- Naturpark Nordals og udvalgte naturområder
- Naturvejlederne anbefaler (tips til naturområder)
- Center for Verdensmål.

Sønderborg Kommune valgte at bruge en del af projektmidlerne til at købe en licens til at danne Naturlandet Sønderborg. Udgifterne er, som det fremgår af nedenstående tabel, delt op i to dele.

Tabel 1. Overblik over afholdte udgifter til indkøb af licens til Naturlandet Sønderborg

| Beskrivelse                                 | Beløb (kr.) |
|---------------------------------------------|-------------|
| Indkøb af skabelon til app-løsningen        | 50.000      |
| Udvikling af Single Sign On (datasikkerhed) | 65.000      |
| Samlet engangsudgift (betalt)               | 115.000     |

Efterfølgende er der hvert år en årlig driftsudgift til app-service på 30.000 kr. Dette driftsbeløb tages fremadrettet fra ”Puljen til trykt naturformidling” under Naturvejlederne.

#### Ad. 3: Udvidelse af Naturlandet til at omfatte hele Sønderborg Kommune

Naturland appén har mange udvidelsesmuligheder. Eksempelvis information og inspiration til Center for Verdensmål, eksisterende vandre- cykel- og ridentier, flere lokale fødevareruter, Naturpark Nordals, Naturvejlederne Sønderborg, interessepunkter inden for kategorier som overnatningssteder, badestrande, seværdigheder, museer, slotte, fugleoplevelser, borde og bænke, p-pladser og mange andre kategorier.

Formålet med en udvidelse vil være at opnå synergier ved formidling af kommunens mange muligheder. Fordelen er, at Naturlandet Sønderborg kan dække hele projektområdet samt formidle informationerne på dansk/tysk/engelsk afhængig af telefonens sprog. Naturland appén vil dermed have fokus på både natur, naturoplevelser og friluftaktiviteter.

Naturland appén er et supplement til appén ”Mojn”, som hostes af Destination Sønderjylland.

#### Ad. 4: Introduktion og lancering af Naturland Sønderborg

Det er et ønske, at Naturland appén lanceres lørdag den 3. juni 2023 ved Naturvejledernes Åbent hus på Sønderborg Naturcenter. Efterfølgende rulles appén ud til turistkontoret, bibliotekerne, campingpladser mv.

#### Ad. 5: Fremtidige formidlingsplatforme og publikationer

Der kan ske et kvalitetsmæssigt og digitalt løft, hvis kommunens naturfoldere og publikationer om natur implementeres i appén og dermed nedskales i trykte publikationer. Her kan der laves en opgradering af gamle foldere til digitale versioner og stadig fastholde et mindre omfang af udvalgte printede foldere som tilbud til de segmenter, for hvem digitaliseringen er fremmed.

Der vil fortsat være trykte udgaver af de populære foldere:

- Gendarmstien
- Alsstien
- Friluftskortet
- Cykelkortet

Digitalisering af gamle foldere vil være i tråd med udviklingen i retning af at nedskalere trykte publikationer bl.a. af hensyn til ressourceforbruget.

#### Ansøgning til Puljen for Forprojekter

For at fremtidssikre Naturlandet Sønderborg samt fremme økonomisk vækst og inspirere til bosætning igennem turismesatsninger, kan Puljen for Forprojekter finansiere introduktion, lancering og videreudvikling af Naturlandet app'en for i alt kr. 140.000, jf. nedenstående budgetoverblik.

Tabel 2. Overblik over budget for introduktion, lancering og videreudvikling af Naturlandet app'en

| Budgetpost                                                                  | Beskrivelse                                                                                                                                                                                                                                                           | Budget (kr.) |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| Opgraderingen, opdateringen og oversættelsen af de i alt 20 "gamle" foldere | Oversættelse af alle foldere til tysk og engelsk, opdatering af tekst og billedmateriale og indtastning i app-systemet. Midlerne omfatter indkøb af eksternt og intern hjælp (gerne fra studerende/studiejob).                                                        | 100.000      |
| Introduktion og lancering af Naturland app'en den 3. juni 2023              | Event på dagen ved Naturvejledernes Åbent hus på Sønderborg Naturcenter og efterfølgende udrulning af app'en til turistkontor, biblioteker, overnatningssteder m.v. Midlerne omfatter udgifter til bl.a. event, annoncering, plakat, trykkerudgifter til merchandise. | 40.000       |
| I alt                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                       | 140.000      |

Naturvejlederne er ansvarlige for projektet. De efterfølgende års årlige driftsudgifter til app-service finansieres med 30.000 kr. årligt fra den eksisterende "Puljen til trykt naturformidling" under Naturvejlederne. Der vil ske en løbende evaluering og opfølgning på effekterne herunder brugeroplevelsen.

#### Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

#### Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023

Godkendt.

#### Bilag

Udgangspunkt for ruternes tilblivelse

Fødevareruter

Nordische genussroute info

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 6: Godkendelse af forslag til temaaften om Trafik i landdistrikterne**

19/14404

### **Sagsresumé**

Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter anmodes om at godkende forslag til program for temaaften vedrørende ”Trafik i landdistrikterne”. Mødet afholdes torsdag, den 25. maj kl. 19.00 på Naturcentret.

På udvalgets møde den 3. november 2022 blev muligheden for at afholde en temaaften omkring ”Trafik” i samarbejde med de relevante fagudvalg drøftet. Forvaltningen fremlægger på baggrund heraf et forslag til program i overensstemmelse med drøftelse i det politiske UBL den 2. februar 2023.

Indsatsen understøtter udvalgets formål og opgaver, herunder at være dialogpartner til alle stående udvalg samt en styrkelse af den lokale borgerinddragelse og nærdemokrati, for at sikre kommunens rolle i forhold til landdistrikternes udvikling. Initiativet er et resultat af en samskabende proces med deltagelse af landsbylaugene, forvaltning og politikere i UBL.

Temaaftenen understøtter udvikling af vores forskellige lokalsamfund iht. Byrådets Vision og ønske om at understøtte fællesskaber og skabe attraktive bosætningsområder.

Sagen forelægges til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters beslutning.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at godkende

- program for temaaften vedrørende ”Trafik i landdistrikterne”.

### **Sagsfremstilling**

Som opfølgning på udvalgets drøftelser om afholdelse af en temaaften over emnet ”Trafik” i henholdsvis november 2022 og februar 2023, fremlægger forvaltningen hermed forslag til behandling af emnet ”Trafik i landdistrikterne”.

Program:

1. Velkomst ved Tom Hartvig Nielsen, formand for Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter, herunder præsentation af rammer og baggrund for mødet.
2. Målsætninger på trafikområdet – i hht. Kommuneplanen.
3. Barrierer og muligheder inden for gældende lovgivning.
4. Aktører bringes sammen i dialoggrupper for at give plads til gensidig forståelse og mulige løsningsforslag.
5. Næste skridt og tak for i aften.

Under punkt 4 inviteres deltagerne til dialog i to grupper, hvor deltagerne har forberedt spørgsmål om de lokale udfordringer, som beskrevet i de lokale udviklingsplaner. Emnerne er:

4.1: Cykelstier herunder enkelt/dobbelt rettede cykelstier, lys på cykelstien, slidlag på cykelstier, stor belastning på vejene samt v/ Keld Rysgaard, afd. Leder, Anlæg og Infrastruktur.

4.2: Hastighedsnedsættelser omkring skoler, vigepladser, regulering af trafikken inkl. parkering og skiltning og lignende for at opnå større sikkerhed v/ Jan Schmidt, Trafiksikkerhed, Anlæg og Infrastruktur.

Deltagerne på temaaftenen er repræsentanterne fra Landsbylaugene og evt. ad hoc-grupper samt Landsbyforum.

De foreslåede emner er baseret på de input, som fremkom ved en møderække i oktober 2022 for alle landsbylaug. Møderækkens hovedtema var landsbylaugenes præsentation af status på de lokale udviklingsplaner, hvor eksempelvis hastighedsnedsættelser, forhold omkring cykelstier for at fremme cyklisme, parkeringsforhold for turister, belastninger i forbindelse med tung trafik m.m. fyldte meget.

### **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Godkendt.

**Fraværende** Helle Johannsen

# Punkt 7: Godkendelse af budgettilpasninger 2024-2027 sendes i høring

22/77236

## Sagsresumé

Der skal på tværs af udvalgene og frem mod budgetvedtagelsen i oktober 2023, arbejdes med at identificere budgettilpasninger fra 2024 på samlet 40 mio. kr.

Økonomiudvalget godkendte den 22. marts 2023 en proces for arbejdet med budgettilpasningerne samt model for fordeling af budgettilpasningskravet mellem udvalgene. Endelig fordeling af budgettilpasningskravet mellem udvalgene er aftalt på direktionsmøde mandag den 27. marts 2023.

Ovenstående betyder, at Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter skal pege på budgettilpasninger på samlet 0,1 mio. kr.

Som en del af den ordinære budgetlægningsproces drøfter udvalget på maj-møderne endvidere behovet for eventuelle andre driftsomprioriteringer indenfor eksisterende driftsrammer.

Sagen kan åbnes i forbindelse med, at sagen sendes i høring.

Sagen forelægges til Økonomiudvalgets beslutning.

## Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter, at Økonomiudvalget godkender

- at forslag til budgettilpasninger inden for den udmeldte ramme samt evt. øvrige driftsomprioriteringer sendes i høring med henblik på godkendelse i udvalget på juni-mødet.

## Sagsfremstilling

Jævnfør processen for arbejdet med budgettilpasninger fra 2024, godkendt i Økonomiudvalget den 22. marts, drøftede fagudvalgene i april forslag til budgettilpasninger indenfor den udmeldte økonomiske ramme, med henblik på efterfølgende godkendelse på maj-møderne.

Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter skal bidrage med budgetbesparelser på samlet 0,1 mio. kr. til handlekataloget.

Samlet set er der følgende udfordringer i forvaltningen Teknik-, Miljø- og Bæredygtighed fra 2024 og frem, som kræver finansiering:

I 1.000 kr.

|                                                                     |       |       |       |       |
|---------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Manglende finansiering                                              | 2024  | 2025  | 2026  | 2027  |
| Teknik-, By- og Boligudvalgets andel af budgettilpasninger fra 2024 | 1.900 | 1.900 | 1.900 | 1.900 |

|                                                                                         |       |       |       |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Natur-, Klima- og Miljøudvalgets andel af budgettilpasninger fra 2024                   | 200   | 200   | 200   | 200   |
| Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters (ØU) andel af budgettilpasninger fra 2024 | 100   | 100   | 100   | 100   |
| Kollektiv trafik                                                                        | 2.000 | 2.000 | 2.000 | 2.000 |
| Afledt drift ved lukning af Sønder Havnegade                                            | 30    | 30    | 30    | 30    |
| Spuns Byens Havn                                                                        | 113   | 113   | 113   | 113   |
| Ikke udmøntet effektivisering, budgetred.tiltag 2023-2026                               | 243   | 243   | 243   | 243   |
| Manglende finansiering i alt                                                            | 4.586 | 4.586 | 4.586 | 4.586 |

Fra og med 2026 er der et rationale på 1.064 t.kr., som relaterer sig til Drift og Beredskab Sønderborg. Dette afventer udmøntning, indtil centret er endelig etableret.

Herudover drøftes evt. andre driftsomprioriteringer inden for eksisterende driftsrammer. Det kan være enten på tværs af politikområder eller inden for det enkelte politikområde.

Kataloget sendes i høring i MED-organisationen i perioden 10.-22. maj med henblik på godkendelse i fagudvalget i juni.

Fagudvalgets forslag til budgettilpasninger vil indgå i et samlet handlekatalog, som forelægges byrådet d. 21. juni på budgettemamøde, og efterfølgende Økonomiudvalget til beslutning d. 23. august 2023 med henblik på indarbejdelse i budgetforslag 2024 ved 1. behandling af budgettet.

### **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Forvaltningen Økonomi og Arbejdsmarked oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser. Indstilling om budgettilpasninger og evt. driftsomprioritering mellem udvalgets politikområder vil indgå i den politiske budgetfase.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Godkendt, at forslag til budgettilpasninger for den udmeldte ramme sendes i høring, med henblik på godkendelse i udvalget på juni-mødet.

### **Bilag**

Budgetreducerende tiltag 2024-2027 UBL og ØU

**Fraværende** Helle Johannsen

## Punkt 8: Drøftelse af anlægsbudgettering 2024-27

22/77236

### Sagsresumé

Udvalgene drøfter på deres maj og juni møder potentielle nye anlægselementer. Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2024-27 som særskilt bilag.

Forvaltningen anbefaler, at Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter drøfter sagen.

### Indstilling

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at drøfte

- eventuelle nye anlægselementer.

### Sagsfremstilling

Jævnfør budgethandleplanen for 2024-27 skal fagudvalgene drøfte og indstille potentielle nye anlægselementer til budget 2024-27 på udvalgenes junimøder. Udvalgene har deres første drøftelser på maj-møderne.

De stående udvalg indtager dels en rolle som fagudvalg, dels en rolle som part i den tværgående budgetproces med fælles ansvar for realisering af de vedtagne budgettiltag.

Med afsæt i ikke-disponerede råderum på anlægssiden fra år 2024 forudsættes mulighed for at fremføre et mindre antal forslag til nye tiltag på anlægsbudgettet fra budgetåret 2024. Ønsker om nye anlæg behandles i udvalgene med henblik på indstilling på møderne i juni.

I forhold til at nå i mål med Handleplan for Fødevarer 2022-2025 er der kun finansiering til handlinger for 2022 og 2023, men der mangler finansiering til både løn og implementering af handlingerne i 2024 og 2025 med henholdsvis 726 t.kr. og 760 t.kr. Finansieringsbehovet er uddybet i vedlagte bilag.

Forslag til nye anlægselementer vil, efter udvalgenes behandling, blive vedlagt det samlede budgetmateriale for årene 2024-27 som særskilt bilag.

### Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltning oplyser, at sagen ikke medfører bevillingsmæssige konsekvenser, idet eventuelle nye anlægselementer vil indgå i den politiske budgetfase.

### Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023

Drøftet.

### Bilag

Notat om status på Handleplan for Fødevarer 2024 - 2025

Notat finansiering af Handleplan for Fødevarer

Handleplan for Fødevarer 2022-2025

Handleplan for fødevarer 2019-2021

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 9: Orientering om støttede projekter i Kværs, Tørsbøl og Snurom**

20/42408

### **Sagsresumé**

Puljen til Borgerinitiativer har til formål at støtte op om en tidlig indsats over for konkrete problemstillinger og projektforslag, der fremmer udviklingsinitiativer i landdistrikterne i Sønderborg Kommune. Udvalget orienteres løbende om de projekter, der har modtaget tilskud.

Formand for Kværs, Tørsbøl og Snurom Landsbyråd, præsenterer de projekter, der de seneste år har modtaget støtte fra puljen.

Sagen understøtter byrådets vision om udvikling af vores forskellige lokalsamfund, der bygger på fællesskabets styrke og muligheder og vægter medbestemmelse og medansvar.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at tage

- orienteringen til efterretning.

### **Sagsfremstilling**

Landsbyrådet i Kværs, Tørsbøl og Snurom fortæller om erfaringerne fra de projekter, der har modtaget støtte fra Puljen til Borgerinitiativer:

- År 2016: Etablering af et græsklipperlaug
- År 2017: Energirenovering af klubhuset i Tørsbøl
- År 2018: Tegninger til inkubationskøkken
- År 2019: Forretningsplan til demonstrationskøkken
- År 2020: Genetablering af en bro over Gejl Å
- År 2020: Her hilser vi på hinanden - friluftspjekt

### **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Orienteringen taget til efterretning.

**Fraværende** Helle Johannsen

# **Punkt 10: Orientering om status på udmøntningsplan 2023-2026 - april**

22/77235

## **Sagsresumé**

Byrådet godkendte den 12. oktober 2022 budgettet for 2023 og overslagsårene 2024-2026.

Forvaltningen har efterfølgende udarbejdet en udmøntningsplan for budgettet, som dels definerer den udvalgmæssige og administrative forankring og dels danner grundlag for opfølgning i løbet af året. Af udmøntningsplanen fremgår ligeledes uafsluttede elementer, der er videreført fra tidligere udmøntningsplaner.

Vedlagt er forvaltningens status på udmøntningsplanens elementer pr. april 2023.

## **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at tage

- orienteringen til efterretning.

## **Sagsfremstilling**

Byrådet godkendte den 12. oktober 2022 budgettet for 2023 og overslagsårene 2024-2026. Budgetaftalen indeholder en række politiske prioriteringer understøttet af budgetudvidelser såvel som reduktioner på udvalgte budgetposter.

Herudover er der med budgetaftalen besluttet en række øvrige elementer uden direkte tilknytning til budgettet. Det drejer sig om forskellige områder, der ønskes analyseret og/eller styrket gennem særlig opmærksomhed i budgetperioden.

Med henblik på den fremadrettede udmøntning af budgettets elementer godkendte Økonomiudvalget den 23. november 2022 udmøntningsplanen. Status på udmøntningsplanen vil – i overensstemmelse med budgetforliget – blive fremlagt for Økonomiudvalget første gang den 8. februar 2023 og herefter hver anden måned. Derefter orienteres fagudvalgene første gang på marts-møderne i 2023 og herefter hver anden måned.

Udover elementerne for budgettet for 2023, så indeholder orienteringen også de uafsluttede elementer fra tidligere udmøntningsplaner.

Status på udmøntningsplanens enkelte elementer pr. april 2023 fremgår af bilag.

## **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

## **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Orienteringen taget til efterretning.

## **Bilag**

Status på udmøntningsplan 2023-2026 - april 2023 ØU

**Fraværende**   Helle Johannsen

## **Punkt 11: Orientering om ledelsesinformation 2023 - ultimo marts**

22/77235

### **Sagsresumé**

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året.

Samlet set forventes der balance på områderne under Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at tage

- orienteringen til efterretning.

### **Sagsfremstilling**

Opfølgning på ledelsesinformationen sker hver måned for de enkelte udvalg, hvor der gives en status på og forventning til årets resultat.

Resultatet for Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikters område ultimo marts 2023 viser et forbrug på 2,696 mio. kr. svarende til 25,2 pct. af det korrigerede budget.

Budgettet forventes overholdt i 2023.

Det skal dog bemærkes, at forvaltningen fortsat har budgetudfordringer, der må håndteres frem mod 2. bevillingsrevision 2023. I forhold til Drift og Beredskab Sønderborg er der særligt fokus på indhentning af rationaler.

Frem mod næste udvalgs møde arbejdes der på at give et tydeligere billede af udfordringerne for året.

### **Bevillingsmæssige konsekvenser**

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Orienteringen taget til efterretning.

### **Bilag**

LIS Drift UBL ultimo marts

Puljeoversigt ult. marts 2023 UBL

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 12: Generel orientering**

21/35462

### **Sagsresumé**

Orientering fra formanden:

- LAG Sønderborg Aabenraa

Orientering fra stående udvalg.

Orientering fra forvaltningen

- Principbeslutning for energiselskaber i landdistrikterne.
- Skriftlig orientering fra forvaltningen.
- Brev fra fire Sønderjyske borgmestre.

### **Indstilling**

Forvaltningen indstiller til Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter at tage

- orienteringen til efterretning.

### **Beslutning Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter den 04-05-2023**

Orienteringen taget til efterretning.

### **Bilag**

Skriftlig orientering fra forvaltningen i perioden 2023 03 10 - 2023 05 04.pdf

**Fraværende** Helle Johannsen

## **Punkt 13: Underskriftsside**

21/35462

### **Sagsresumé**

Brug knappen GODKENDT i venstre side for at godkende/underskrive.

**Fraværende**   Helle Johannsen